

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

**Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska
s predstaviteľmi poskytovateľov platobných služieb
a nebankových poskytovateľov úverov v Slovenskej republike**

Bratislava, 5. júna 2017

Obsah

- 1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore**
- 2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie inštitúcií platobných služieb a nebankových poskytovateľov úverov**

1.

TRENDY A RIZIKA V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

- Vývoj bankových úverov
- Vývoj nebankových úverov
- Zmeny úverových štandardov
- Zlyhania úverov
- Vedľajšie efekty úrokového stropu

Úvery na bývanie

- **Rast úverov na bývanie v roku 2016 opäť zrýchlil**
  - Príčinou boli najmä legislatívne zmeny zjednodušujúce refinancovanie úverov
  - Následný konkurenčný tlak viedol k výraznému zníženiu úrokových sadzieb na trhu
  - Úrokové sadzby skokovo poklesli medzi najnižšie v eurozóne

Spotrebiteľské úvery

- **Spotrebiteľské úvery v bankách naďalej intenzívne rastú**
  - Relatívny medziročný rast sa postupne zmierňuje
  - Absolútny ročný prírastok sa už takmer dva roky udržiava na úrovni okolo 550 mil. €
  - Úrokové sadzby postupne klesajú, v porovnaní s eurozónou sú stále medzi najvyššími

Nebankové spotrebiteľské úvery

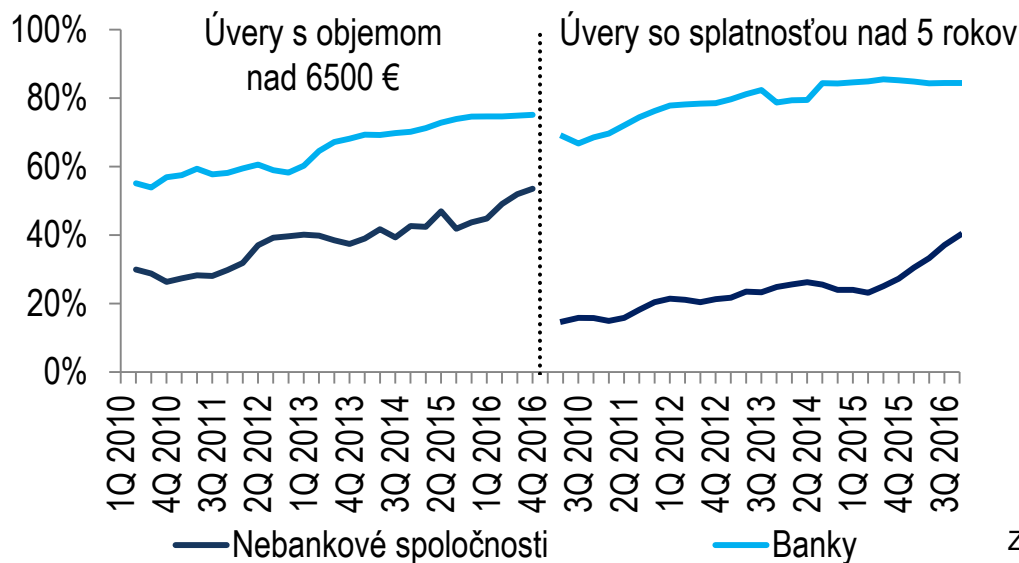
- **Celkový objem nebankových spotrebiteľských úverov naďalej stagnoval**
  - Celkový objem nebankového portfólia sa dlhodobo udržiava na hodnote okolo 1,2 mld. €
  - Podiel nebankového sektora na celkovom spotrebnom financovaní klesol na 22 % k decembru 2016
- **Významnou zmenou počas roka 2016 bola transformácia jednej nebankovej spoločnosti na pobočku zahraničnej banky**
  - Zvyšuje sa koncentrácia trhu, tri spoločnosti obsluhujú až dve tretiny portfólia
  - Žiadna iná spoločnosť nedosahuje podiel na trhu viac ako 10 %

Zmeny úverových štandardov

- **Poskytujú sa stále väčšie spotrebiteľské úvery, predlžuje sa aj ich splatnosť**
  - Dlhodobo rastie podiel veľkých úverov, 75 % bankových spotrebiteľských úverov a viac ako polovica nebankových úverov má objem nad 6500 €
  - V bankovom sektore prevažná väčšina úverov má splatnosť nad 5 rokov, v nebankovom tento podiel stúpol na 40 %

Podiel spotrebiteľských úverov s veľkým objemom a dlhou dobou splatnosti na novej produkcii

Zdroj: NBS.

Úvery na bývanie

- **Zlyhané úvery na bývanie prakticky nepribúdajú**
  - Podiel zlyhaných úverov predstavuje 2,3 %, priemer dvíhajú najmä stavebné sporiteľne
  - Čistá miera zlyhania je už viac ako rok prakticky nulová, po očistení o stavebné sporiteľne dokonca mierne záporná
    - To znamená, že zlyhané úvery nie len nepribúdajú, ale dokonca sa vo väčšej miere opäť presúvajú medzi štandardne splácané

Spotrebiteľské úvery

- **Podiel zlyhaných spotrebiteľských úverov rastie**
  - Podiel zlyhaných úverov dosiahol takmer 9 % k decembru 2016
  - Čistá miera zlyhania stále rastie
  - Zlyhania rastú napriek pozitívnym okolnostiam
    - Nízka nezamestnanosť
    - Nízke úrokové sadzby
    - Vysoká konkurencia ponuky

Zdroj: NBS.

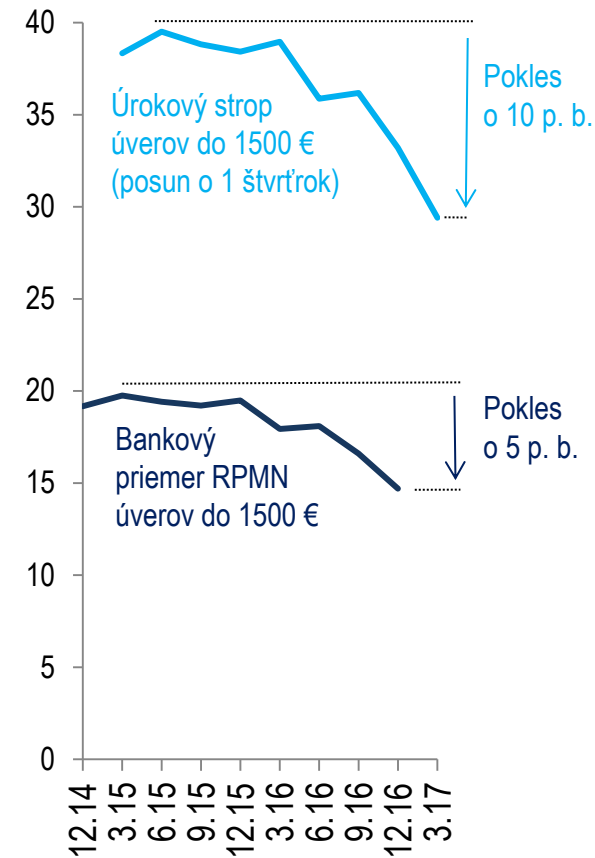

**Neželané
vedľajšie
efekty pri
poklese
sadzieb...**

- **Pásmo RPMN, v ktorom možno poskytovať úvery, sa zužuje**
  - Úrokový strop klesá dvakrát rýchlejšie ako bankový priemer (matematický dôsledok jeho nastavenia)
  - Postupne sa tak môžu obmedziť nie len „úžernícke“, ale aj „bežné“ úvery
  - Veritelia sa postupne dostávajú pod tlak
    - Bud' neposkytúť úvery menej bonitným klientom
    - Alebo im budú musieť dať neprímerane nízku sadzbu, ktorá nemusí pokryť kreditné riziko
  - Nastavenie úrokového stropu postupne môže zasiahnuť aj bankové úvery
    - Obmedzenie drahších bankových úverov spôsobí ešte výraznejší pokles bankového priemeru a následne aj ďalší pokles úrokového stropu

Príklad poklesu úrokového stropu pri spotrebiteľských úveroch s objemom do 1500 €

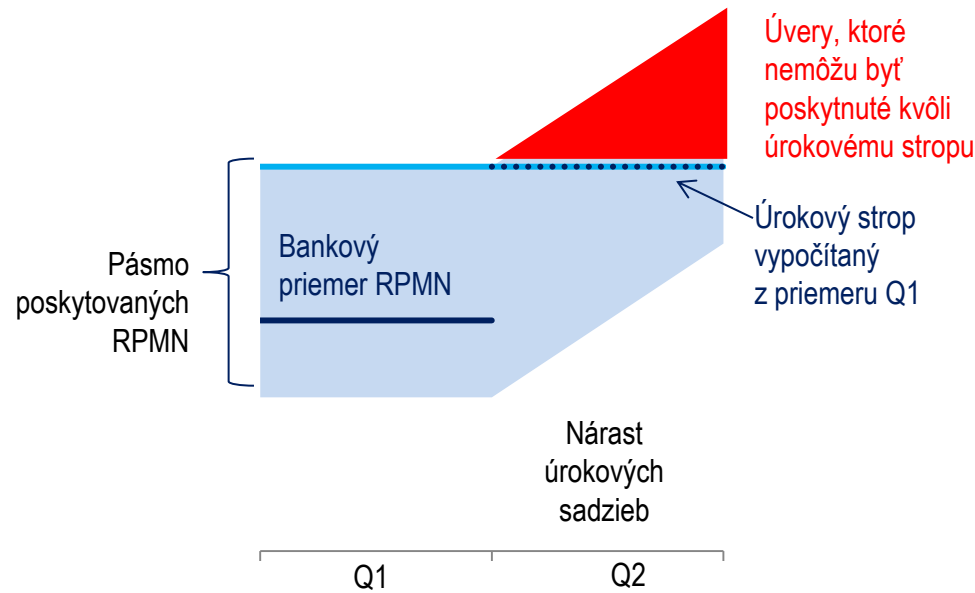
Zdroj: NBS.

...aj pri ich
možnom
náraste

- **Úrokový strop môže obmedziť poskytovanie úverov pri možnom náraste úrokových sadzieb**
  - Jeho nastavenie vždy vychádza z bankového priemeru predošlého štvrt'roka
  - Ak úrokové sadzby narastú rýchlo, úrokový strop sa dokáže uvoľňovať s pomerne významným oneskorením

Úrokový strop môže obmedzovať poskytovanie úverov pri náraste úrokových sadzieb

Zdroj: NBS.

Nové pravidlá poskytovania úverov na bývanie

- **Na konci roka 2016 NBS schválila pravidlá poskytovania úverov na bývanie**
  - Opatrenie čiastočne nahradilo pôvodné Odporúčanie NBS č. 1/2014, časti o spotrebiteľských úveroch sú ale naďalej v platnosti
  - Nové pravidlo od januára 2017:
    - Mierne sprísnené pravidlá LTV (podiel úveru k hodnote nehnuteľnosti)
    - Dôkladnejšie oceňovanie nehnuteľnosti
  - Nové pravidlo od marca 2017:
    - Finančná rezerva 5 % až 20 % z disponibilného príjmu
  - Niektoré ustanovenia podľahnú prechodným ustanoveniam
    - Úplná účinnosť opatrenia nastane v polovici roka 2018

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE INŠTITÚCIÍ PLATOBNÝCH SLUŽIEB A NEBANKOVÝCH POSKYTOVATEĽOV ÚVEROV

- 1.1 Revízia hypotekárneho bankovníctva v zákone o bankách a v ďalších súvisiacich predpisoch**
- 1.2 Novela zákona o spotrebiteľských úveroch a opatrenie o posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver**
- 1.3 Anti-money laundering – implementácia a revízia 4. AMLD**
- 1.4 PSD 2 - nová smernica o platobných službách**
- 1.5 Novela zákona o dohláde**

Podnety na revíziu súčasnej úpravy hypotekárnych záložných listov

- podnety od Slovenskej bankovej asociácie,
- situácia na trhu s hypotekárnymi záložnými listami (HZL),
- nová regulácia v oblasti požiadaviek na likviditu a kapitál a odporúčania EBA,
- vhodné trhové prostredie – nízke úrokové sadzby, nákupy zo strany ECB,
- rastúca potreba dlhodobého financovania v slovenskom bankovom sektore, príprava na požiadavky stabilného financovania (NSFR),
- dlhodobo rastúci podiel „úverov na bývanie“.

Komplexná revízia HZL znamená ich nahradenie krytými dlhopismi

- výrazné rozšírenie prípustných podkladových aktív,
- úprava pravidiel konkurzu s cieľom zvýšiť ochranu investorov,
- transparentnosť, dohľad.

Zmeny majú smerovať k tomu, aby kryté dlhopisy boli

- finančným nástrojom vyhovujúcim európskym štandardom a požiadavkám trhu,
- kvalitné a obchodovateľné na funkčnom trhu,
- zaujímavou investičnou príležitosťou pre investorov aj mimo bankového sektora a zo zahraničia,
- s vysokou kreditnou a likvidnou kvalitou na trhoch aj v čase stresu,
- vhodným a efektívnym zdrojom dlhodobého financovania podporujúcim obchodný model a stabilitu banky.

Dňa 12. októbra 2016 bola prijatá novela zákona o spotrebiteľských úveroch v nadväznosti na obozretné poskytovanie spotrebiteľských úverov - Zákon č. 299/2016 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov.

Dôvody vzniku návrhu opatrenia Národnej banky Slovenska o posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver

- nízka právna vynútiteľnosť odporúčania č. 1/2014, ktorým sa aktuálne oblasť spotrebiteľských úverov upravuje,
- vysoký nárast zadlženosti domácností,
- nejednotné uplatňovanie podmienok na poskytovanie spotrebiteľských úverov subjektmi bankového a nebankového sektora (ide o novú reguláciu pre nebankové subjekty),
- podnety z aplikačnej praxe.
- predpokladaný termín účinnosti opatrenia je 1. októbra 2017.

Odchýlky v návrhu opatrenia v porovnaní s platným opatrením k úverom na bývanie by sa mali dotýkať najmä

- metodiky na výpočet ukazovateľa schopnosti splácať spotrebiteľský úver,
- dopadu možného navýšenia úrokovej sadzby (v prípadoch keď nie je určená fixná úroková sadzba),
- požiadavky na zisťovanie informácií a predkladanie dokladov o príjmoch a nákladoch spotrebiteľa,
- podrobností o postupnom splácaní spotrebiteľských úverov.

Implementácia smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (4. AMLD) a jej revízia

- Aktuálny stav – prípravné práce návrhu zákona boli ukončené (novelizácia zákona č. 297/2008 Z. z.) v nadväznosti na transpozíciu 4. smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (2015/849/EÚ).
- Návrh zákona bol zverejnený v MPK s termínom pripomienkovania do 21. 11. 2016. Pripomienky NBS boli akceptované. Zákon je v súčasnosti pripravený na rokovanie vlády SR. Termín na schválenie v NR SR je 21.6.2017.
- Návrh smernice, ktorou sa novelizuje 4. AMLD, je aktuálne predmetom rokovaní pracovnej skupiny, ktorá pracuje na jeho úprave.

Medzi najaktuálnejšie témy, ktoré sú predmetom diskusií, patria najmä:

- rozšírenie okruhu nových povinných osôb podľa zákona 297/2008 Z. z. o poskytovateľoch virtuálnych mien a platforiem poskytujúcich virtuálne meny (otvorenou otázkou je, kto bude dohliadať tieto subjekty),
- spolupráca (interná aj medzinárodná) finančných spravodajských jednotiek a vzájomná výmena informácií,
- zavedenie registra alebo systému na evidenciu bankových a platobných účtov, na základe ktorých bude možné identifikovať banku, resp. pobočku zahraničnej banky v ktorej má osoba účet (členské štáty boli oslovené formou dotazníka s cieľom namapovať aké sú existujúce registre a aké sú názory krajín na obsah registra).

1.4 PSD 2 – nová smernica o platobných službách

- Dňa 24. decembra 2015 bola publikovaná v Úradnom vestníku EÚ smernica (č. 2015/2366/EÚ) o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES.
- Pracovná skupina na transpozíciu smernice PSD2 do zákona o platobných službách – bola zriadená zo zástupcov gestora a spolugestora (MF SR a NBS) k novelizácii zákona o platobných službách. Pracovná skupina pripravila návrh zákona o platobných službách (novela zákona o platobných službách).
- Aktuálne prebiehajú diskusie k návrhu zákona o platobných službách so zástupcami finančného trhu.
- Od 22. mája 2017 do 9. júna 2017 je materiál v medzirezortnom pripomienkovom konaní.

❖ Pripravovaný návrh z iniciatívy NBS

❖ Oblasti zmien

- ❖ Príspevky dohliadaných subjektov - spravodlivejšie nastavenie ročných príspevkov
- ❖ legislatívny rámec implementujúci v slovenskom právnom poriadku budúce intervenčné právomoci NBS podľa nariadení PRIIPs a MiFIR
- ❖ úprava, resp. precizovanie príslušných ustanovení týkajúcich sa najmä konania pred NBS a výkonu jej dohl'adu, a to na základe poznatkov z praxe pri dohl'ade ako aj v kontexte s aktualizovanou súvisiacou legislatívou

❖ Predpokladaný proces

- ❖ Prebieha VPK v rámci NBS
- ❖ MF SR bolo o iniciatíve NBS informované
- ❖ Návrh bude predmetom MPK v júni / júli 2017
- ❖ Zámer je dosiahnuť účinnosť v decembri 2017

Ďakujeme za pozornost'